

muzej
novejše in
sodobne
zgodovine
slovenije

Šolsko leto
2026/2027

Pedagoški programi

Kako do nas

Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije se nahaja v Cekinovem gradu na obrobju parka Tivoli, tik ob Hali Tivoli.

Če prihajate iz centra Ljubljane, se odpravite peš skozi park Tivoli. V 15 minutah zmerne hoje boste prišli do muzeja.

Če vas avtobus pripelje do parkirišča parka Tivoli, se sprehodite skozi kostanjev drevored in po dvesto metrih boste prispeli do muzejske stavbe – baročnega dvorca s svetlo roza fasado. Drevored stoji pravokotno na Celovško cesti in Pivovarno Union.

Način plačila

Vstopnino v muzej in na delavnice plačate na muzejski recepciji z gotovino, s kartico ali naročilnico.

Informacije in najava obiska

po elektronski pošti
prijava@muzej-nz.si
po telefonu
01 300 96 21
več informacij
www.muzej-nz.si

Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije
Celovška cesta 23
1000 Ljubljana
T: 01 300 96 10
E: uprava@muzej-nz.si
W: www.muzej-nz.si

muzej
novejše in
sodobne
zgodovine
slovenije

Pedagoški programi za šolsko leto 2026/2027

Letnik 14, 2026
ISSN 2385-9989

Izdal in založil:
Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije
zanj direktorica mag. Nataša Robežnik

Uredili: Vilja Lukan Pišek,
Maruša Steiner

Avtorji besedil: Maruša Steiner,
Vilja Lukan Pišek, Nataša Robežnik,
Irena Ribič, Nataša Strlič,
Monika Kokalj Kočevar,
Dejan Juhart, Manca Murakezi,
Katarina Sosič

Fotografije: Sarah Poženel,
Sašo Kovačič, Jure Stušek

Oblikovanje: Tomaž Perme

Tisk: Tiskarna Januš d. o. o.

Naklada: 900 izvodov

Ljubljana, maj 2026

Informacije in najava obiska

po elektronski pošti

prijava@muzej-nz.si

po telefonu

01 300 96 21

več informacij

www.muzej-nz.si

- 1 Uvodnik
- 2 Napovedujemo v šolskem letu
- 3 Umetniški natečaj
- 4 Programi ob občasni razstavi Protokolarna darila
- 5 Programi ob občasni razstavi Okoljska zgodovina
- 6 Otroški abonma
- 7 Programi za vrtce
- 1.1 Programi za OŠ in SŠ
- 2.1 Programi za maturante
- 2.2 Gostujoče razstave
- 2.6 Dan spomina na žrtve holokavsta
- 2.7 Državni depoji v Pivki in Grad Rajhenburg
- 2.8 Muzej na spletu
- 3.0 Učiteljska mreža
- 3.1 Za lažje učenje
- 3.2 Napovedujemo

Dragi vzgojitelji, učitelji, profesorji in mentorji,

z veseljem vas vabimo, da v šolskem letu 2026/2027 skupaj s svojimi skupinami obiščete Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije. Za vas smo pripravili raznolik, ustvarjalen in poučen program, ki bo predšolskim otrokom, učencem in dijakom na zanimiv način približal slovensko novejšo zgodovino.

V muzeju pripovedujemo zgodbe 20. in 21. stoletja ter skozi razstave in pedagoške programe ponujamo številne priložnosti za učenje. Naša izobraževalna ponudba spodbuja razvoj kritičnega razmišljanja, inovativnosti in vseživljenjskega učenja.

Naši programi so vsebinsko usklajeni z učnimi načrti in lahko obogatijo pouk zgodovine, aktivnega državljanstva, geografije, umetnosti in drugih predmetov. Maturantom ponujamo sklop petih delavnic, ki jim bodo pomagale pri intenzivni pripravi na maturo iz zgodovine.

V šolskem letu 2026/2027 vas vabimo na ogled: stalne razstave **Slovenci v 20. stoletju**, občasnih razstav **Protokolarna darila in Okoljska zgodovina**.

Ob **mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta** bomo pripravili učne ure za osnovnošolce in dijake (več informacij na str. 26). Muzejska **brezplačna potujoča razstava** pa lahko gostuje tudi na vaši šoli (več informacij na str. 22).

V knjižici boste našli podrobnejši pregled programov, prilagojenih posameznim starostnim skupinam.

Veselimo se vašega obiska.

Muzejski pozdrav, Pedagoški oddelek Muzeja novejšje in sodobne zgodovine Slovenije

**Od junija 2026
do decembra 2026**
Občasna razstava

OKOLJSKA ZGODOVINA

Napovedujemo občasno razstavo, s katero bomo spoznavali okoljsko zgodovino 20. stoletja in na podlagi elementov vode, zemlje in zraka predstavili človekov odnos do narave. Prikazano bo človekovo sobivanje z okoljem in številne naravovarstvene pobude, a tudi njegovo izkoriščanje naravnih danosti, onesnaževanje in ekološke krize. Razstavo bo spremljal širok spremljevalni program, ki bo zanimiv za obiskovalce vseh generacij.

PROTOKOLARNA DARILA

Ob 35-letnici samostojne države bomo pripravil večjo občasno razstavo protokolarnih daril, ki so jih nekdanji predsedniki Republike Slovenije in aktualna predsednica prejeli med svojimi mandati.

Razstava bo obiskovalcem približala vlogo predsednika Republike Slovenije pri predstavljanju države doma in v tujini. Protokolarna darila namreč niso le simbolična pozornost, temveč pomemben del diplomatske komunikacije, kulturne izmenjave in predstavljanja nacionalne identitete.

V sodelovanju z Uradom predsednice Republike Slovenije in Protokolom Republike Slovenije bo muzej predstavil tudi delovanje predsedniškega urada, vlogo soproga oziroma soproge predsednika, protokolarne vidike uradnih obiskov ter načine, kako se Slovenija povezuje z drugimi državami po svetu. Poseben poudarek bo na izboru daril, ki so jih predsedniki in predsednica prejeli v času svojih mandatov.

**Od februarja 2027
do septembra 2027**
Občasna razstava

»KO DARILO SPREGOVORI«

Umetniški natečaj

Dragi osnovnošolci, dijaki in mentorji. V Muzeju novejše in sodobne zgodovine Slovenije junija 2026 odpiramo novo občasno razstavo Protokolarna darila. Ob razstavi bo potekal tudi umetniški natečaj. Protokolarna darila simbolno predstavljajo državo, njeno kulturo in identiteto. Vabimo vas, da tudi sami vklopitate svojo umetniško žilico in sami ali v skupini oblikujete protokolarno darilo, s katerim bi Slovenijo predstavili svetu. V navdih je lahko kulturna dediščina, narava, zgodovina ali sodobna umetnost. Lahko gre za keramiko, sliko, grafiko ...

Unikaten umetniški izdelek naj pospremi tudi zgodba, ki jo pripoveduje.
Izdelke zbiramo do vključno petka, 27. novembra 2026.

Najboljša dela bodo nagrajena in razstavljena
v Muzeju novejše in sodobne zgodovine Slovenije na **Ta veseli dan kulture 3. 12. 2026.**

Več o natečaju bomo objavili na naši spletni strani.

Trajanje: 45 minut
Cena: 5 EUR/osebo
Primerno za: OŠ, SŠ

Trajanje: 45 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za: OŠ, SŠ

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo
Primerno za: Vrtec,
1. triada OŠ

PROGRAM OB OBČASNI RAZSTAVI PROTOKOLARNA DARILA

Pregledno vodenje po občasni razstavi

Učenci in dijaki se sprehodijo skozi občasno razstavo o zgodovini protokola ter spoznajo zgodbe, ki se skrivajo za protokolarnimi darili predsednikov RS. Vodenje je razgibano in prilagojeno starosti otrok.

Učna ura

Protokolarna darila – ogledalo kulture, zgodovine in diplomacije

Učenci in dijaki bodo spoznali zgodovino protokola in zgodbe, ki se skrivajo za protokolarnimi darili naših predsednikov. Razmišljali bodo o vplivu daril na odnose med državami in oblikovali idejne zasnove daril za različne osebnosti.

Ustvarjalna delavnica

Več, kot le predmet

Na ustvarjalni delavnici bomo spoznali različne vrste daril in izdelali svoje unikatno protokolarno darilo – takšno, ki bo pripovedovalo zgodbo o naši zgodovini, kulturi in domišljiji.

PROGRAM OB OBČASNI RAZSTAVI OKOLJSKA ZGODOVINA

Trajanje: 45 minut
Cena: 5 EUR/osebo
Primerno za: OŠ, SŠ

Pregledno vodenje po občasni razstavi Okoljska zgodovina

Na občasni razstavi bodo učenci spoznali okoljsko zgodovino 20. stoletja in človekov odnos do narave skozi čas. Pogovarjali se bomo o človekovem sobivanju z okoljem in številnih naravovarstvenih pobudah, a tudi o človekovem izkoriščanju naravnih danosti, onesnaževanju in ekoloških krizah.

Učna ura

Trajanje: 45 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za: OŠ, SŠ

Narava in družba

Na učni uri učenci in dijaki skozi razstavo raziskujejo, kako so ljudje v 20. stoletju živeli z naravo in kako se je skozi čas spreminjal njihov odnos do vode, zemlje in zraka. Ob fotografijah, predmetih in zgodbah spoznajo primere vsakdanjega življenja, industrijskega razvoja, pa tudi posledice onesnaževanja in prve pobude za varovanje okolja.

Ustvarjalna delavnica

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo
Primerno za: Vrtec

Spoznavanje materialov in ponovna uporaba

Ob kratkih zgodbah, fotografijah in izbranih muzejskih predmetih se pogovarjamo o vodi, zraku in zemlji ter o tem, zakaj je pomembno, da z naravo ravnamo odgovorno. Otroci v ustvarjalnem delu delavnice iz različnih odpadnih ali vsakdanjih materialov izdelajo nov predmet ali igračo. Tako na igriv način spoznajo, da lahko mnogim stvarjem damo novo življenje in da recikliranje ter ponovna uporaba pomagata varovati okolje. Delavnica spodbuja ustvarjalnost, domišljijo in razmislek o tem, kako lahko tudi z majhnimi dejanji prispevamo k čistejšemu in prijaznejšemu svetu.

OTROŠKI ABONMA

za predšolske otroke

Radovedne, vedoželjne, igrive in včasih poskočne otroke vabimo na delavnice v okviru otroškega abonmaja 2026/2027.

Otroški abonma vključuje:

- udeležbo na **petih ustvarjalnih delavnicah** s programa stalne ali občasnih razstav,
- prost vstop v Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije v šolskem letu 2026/2027.

Za udeležbo v okviru abonmaja obračunamo **30 % popust** na ceno posamezne delavnice za predšolske otroke.

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

ČUDEŽNI KOVČEK

Otroci v čudežnem kovčku najdejo zanimive predmete, fotografije, uganke in namige. Na raziskovalnem ogledu učenci spoznajo razstavo in iščejo povezave s predmeti v kovčku. Ogledajo si, kakšne so bile uniforme avstro-ogrskih vojakov, ugotovijo, kaj sta radijski detektor in šifrirni stroj ter od kod izvira fraza »zavrti telefon«. Otroke spodbujamo, da pri raziskovanju in spoznavanju vključijo čim več čutil.

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

KAJ VSE SKRIVA MUZEJ?

Otroci na interaktivni delavnici spoznajo, kaj je muzej, kaj hrani, kako predmeti pridejo v muzej in kaj nato z njimi v muzeju počnemo. Otroci spoznajo tudi poklic kustosa, zbiratelja, raziskovalca in pripovedovalca zgodb. Obisk obsega sprehod skozi stalno razstavo in ustvarjanje mini fotografske razstave.

MIGI, MIGI, MIGAMO VSI

Športna delavnica

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

Na športnem poligonu se otroci spoznavajo z osnovnimi naravnimi oblikami gibanja (hoja, tek, plazenje, skok, kotaljenje, metanje). Z izbranimi vajami razvijajo osnovne motorične spretnosti, kot so gibljivost, moč, koordinacija in ravnotežje. Poligon izvajamo v naravi, v primeru slabega vremena in pozimi pa v dvorani. Prilagojen je starosti otrok.

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

IZDELAJ SVOJ PERISKOP

Raziskovalni ogled in ustvarjalna delavnica

Veste, kaj je periskop? Veste, da je »obvarovalk« glavo vojakov na fronti? Na razstavi si bomo ogledali originalen periskop, ki ga je v času prve svetovne vojne izumil Slovenec Fridolin Kavčič. Otroci bodo izdelali svoj periskop.

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

UOKVIRI SVOJO DRUŽINSKO FOTOGRAFIJO

Tematski pogovor in ustvarjalna delavnica

Ustvarjalna delavnica, na kateri otroci izdelajo svoj pisan okvir za fotografijo. Družinsko fotografijo prinese vsak otrok sam. Priporočena velikost fotografije je 10 x 15 cm. Preden začnemo ustvarjati, spoznamo, kako so včasih nastale fotografije. Nekatere stare fotografije si tudi skupaj ogledamo.

Foto: Marjan Ciglic

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

KAJ STA POČELA BABICA IN DEDEK, KO STA BILA MLADA?

Interaktivna športna delavnica

Aktivna delavnica, kjer se igramo stare, že pozabljene otroške igre, kot so *Bratec, reši me*, *Oxford-Cambridge*, *Pridi, greva plesat*, *Ljubljana-Zagreb-Beograd*, *Teta potuje* in druge. Z igrami spodbujamo gibalne spretnosti, petje in otroško ustvarjalnost. Igre izvajamo v dogovoru z vzgojitelji in učitelji. Običajno izvajamo igre, ki jih otroci še ne poznajo.

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

Foto: Marjan Ciglič

PUSTNI KARNEVAL

Na delavnici bomo spoznali slovenske pustne običaje in si ogledali kakšne maske so v preteklosti izdelovali otroci. Nato si bo vsak udeleženec izdelal svojo pustno masko polno domišljije in ustvarjalnosti.

Foto: Marjan Ciglič

Trajanje: 45 minut
Cena: 2 EUR/osebo

SPOZNAJ STARE POKLICE

Kako so ljudje živeli nekoč? Na raziskovalnem ogledu bodo otroci ob fotografijah in muzejskih predmetih spoznavali vsakdanje življenje v preteklosti. Odkrivali bodo stare poklice, ki jih danes skoraj ne srečamo več, na primer perice, razvažalce mleka in druge obrti, ki so bile nekoč pomemben del vsakdanjega življenja. Program poteka kot interaktivno vodenje, v katerem otroci aktivno sodelujejo – opazujejo, ugibajo, pripovedujejo in preizkušajo svoje znanje. Ogled popestrimo tudi s petjem ter pogovorom o tem, kako so ljudje nekoč živeli, delali in preživljali prosti čas.

Trajanje: 60 minut
Cena: 5 EUR/osebo
Primerno za:
1. in 2. triada OŠ

Interaktivno vodenje/raziskovalni ogled stalne razstave Slovenci v 20. stoletju

Učenci se ob fotografijah, muzejskih predmetih in kratkih zgodbah podajo na raziskovalni sprehod po razstavi. Skupaj odkrivamo, kako so ljudje nekoč živeli, kako so hodili v šolo, s čim so se otroci igrali, kako so preživljali prosti čas in kako se je vsakdanje življenje razlikovalo od današnjega. S pomočjo zanimivih zgodb, anekdot in pogovora učenci spoznavajo različne trenutke iz preteklosti ter razvijajo občutek za čas in spremembe v življenju ljudi.

Trajanje: 60 ali 90 minut
Cena: 5 EUR/osebo
Primerno za:
2. in 3. triada OŠ in SŠ

Pregledno vodenje po stalni razstavi Slovenci v 20. stoletju

Učenci in dijaki se sprehodijo skozi razstavo o slovenski zgodovini 20. stoletja, spoznajo navdihujoče zgodbe in anekdote. Razstava dopolnjuje učni načrt za zgodovino in razloži dogodke in prelomnice 20. stoletja na učencem in dijakom razumljiv način. Ogled je razgiban z uporabo didaktičnih pripomočkov. Na voljo je tudi delovni zvezek namenjen ponovitvi snovi v šoli ali doma.

Trajanje: 120 minut
Cena: 5,30 EUR/osebo
Primerno za:
9. razred OŠ in SŠ

Vodenje z delovnim zvezkom

Kako dobro poznamo slovensko zgodovino 20. stoletja? Obisk muzeja je razdeljen v dva dela. Učenci in dijaki se udeležijo vodenega ogleda stalne razstave, nato pa na delavnici predstavljeno snov utrdijo in ponovijo ob reševanju delovnih zvezkov.

Trajanje: 60 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
3. triada OŠ in SŠ

Poglobljeno o obdobju

Na učnih urah učenci in dijaki spoznavajo ter raziskujejo raznovrstne zgodovinske vire, kot so fotografije, pisni in ustni viri ter filmsko gradivo. Obravnava je lahko usmerjena v posamezno zgodovinsko obdobje po izboru učitelja ali profesorja oziroma skupine. Delo poteka v manjših skupinah, kjer učenci in dijaki ob izbranih virih raziskujejo različne vidike življenja v preteklosti. Skupaj z muzejskim vodnikom nato predstavijo svoja opažanja in se v pogovoru poglobijo v teme, kot so politične spremembe, procesi modernizacije, spremembe v vsakdanjem življenju ter življenje v času vojne. Učne ure spodbujajo aktivno sodelovanje, kritično razmišljanje in razvijanje spretnosti dela z zgodovinskimi viri. Učencem in dijakom omogočajo poglobljeno razumevanje izbranega obdobja ter vpogled v načine, kako zgodovinarji raziskujejo in razlagajo preteklost.

Življenje v obdobju prve svetovne vojne

Življenje med drugo svetovno vojno

Življenje v prvem desetletju po drugi svetovni vojni

Življenje v 60. in 70. letih

Demokratizacija in osamosvojitve RS

Trajanje: 45 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
 1. triado OŠ

MIGI, MIGI, MIGAMO VSI

Športna delavnica

Na športnem poligonu se otroci spoznavajo z osnovnimi naravnimi oblikami gibanja (hoja, tek, plazenje, skok, kotaljenje, metanje). Z izbranimi vajami razvijajo osnovne motorične spretnosti, kot so gibljivost, moč, koordinacija in ravnotežje. Poligon izvajamo v naravi, v primeru slabega vremena in pozimi pa v dvorani. Prilagojen je starosti otrok.

Trajanje: 45 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
 1. triado OŠ

IZDELAJ SVOJ PERISKOP

Raziskovalni ogled in ustvarjalna delavnica

Veste, kaj je periskop? Veste, da je »obvaroval« glavo vojakov na fronti? Na razstavi si bomo ogledali originalen periskop, ki ga je v času prve svetovne vojne izumil Slovenec Fridolin Kavčič. Otroci bodo izdelali svoj periskop.

UOKVIRI SVOJO DRUŽINSKO FOTOGRAFIJO

Tematski pogovor in ustvarjalna delavnica

Ustvarjalna delavnica, na kateri otroci izdelajo svoj pisan okvir za fotografijo. Družinsko fotografijo prinese vsak otrok sam. Priporočena velikost fotografije je 10 x 15 cm. Preden začnemo ustvarjati, spoznamo, kako so včasih nastale fotografije. Nekatere stare fotografije si tudi skupaj ogledamo.

Trajanje: 45 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za:

1. triado OŠ

Foto: Marjan Ciglic

SPOZNAJ STARE POKLICE

Kako so ljudje živeli nekoč? Na raziskovalnem ogledu bodo otroci ob fotografijah in muzejskih predmetih spoznavali vsakdanje življenje v preteklosti. Odkrivali bodo stare poklice, ki jih danes skoraj ne srečamo več, na primer perice, razvažalce mleka in druge obrti, ki so bile nekoč pomemben del vsakdanjega življenja. Program poteka kot interaktivno vodenje, v katerem otroci aktivno sodelujejo – opazujejo, ugibajo, pripovedujejo in preizkušajo svoje znanje. Ogled popestrimo tudi s petjem ter pogovorom o tem, kako so ljudje nekoč živeli, delali in preživljali prosti čas.

Trajanje: 45 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za:

1. triado OŠ

IZDELAJ SVOJA 3D OČALA

Trajanje: 45 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za: 1. triado OŠ

Tematski pogovor in ustvarjalna delavnica

Ali veste, kako nastane 3D fotografija? Ste si že pogledali kakšno 3D risanko ali film, za katera ste potrebovali prav posebna očala? Na delavnici se pogovorimo, kako nastanejo 3D fotografije in si s pomočjo 3D očal pogledamo nekaj primerkov. Na koncu otroci izdelajo svoja 3D očala.

FOTOGRAFIJA BREZ FOTOAPARATA

Trajanje: 45 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za: 2. in 3. triado OŠ

Ustvarjalna delavnica razvijanja fotografij

Otroci bodo na delavnici spoznali delovanje muzejske fototeke in bogate zbirke fotografij, ki jih hrani muzej. Pogovarjali se bomo o starih tehnikah razvijanja fotografij in na kakšen način lahko fotografijo ustvarimo tudi brez fotoaparata. Otroci bodo eksperimentirali in razvijali svojo ustvarjalnost v tehnikah risanja in slikanja na svetlobi – izdelovali bomo starograme in kemograme.

Trajanje: 60 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za: OŠ

NOVO: KDO SEM JAZ V SVETU?

Na delavnici učenci razmišljajo o svoji vlogi v skupnosti in svetu, ki jih obdaja. S pomočjo pogovora, kratkih zgodb in vsakdanjih primerov raziskujejo, kaj pomeni biti odgovoren, spoštljiv in aktiven član skupnosti, tudi če še nimajo volilne pravice. Skupaj razmišljamo o tem, kakšne pravice imajo otroci in kakšne dolžnosti imamo drug do drugega. Učenci se pogovarjajo o tem, kako lahko s svojimi vsakodnevnimi dejanji vplivajo na ljudi okoli sebe – kako pomagati sočloveku, kako se odzvati na krivico ali nepošteno ravnanje ter kako izraziti svoje mnenje na spoštljiv in prijazen način. Skozi vodene dejavnosti, pogovor in kratke naloge učenci spoznavajo, da lahko vsak posameznik prispeva k boljši in pravičnejši skupnosti. Delavnica spodbuja empatijo, sodelovanje, razumevanje različnih pogledov ter razvijanje občutka odgovornosti do drugih.

Trajanje: 60 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za:

3. triado OŠ in SŠ

SOVRAŠTVO SE ZAČNE Z BESEDAMI

Učna ura se osredotoča na prepoznavanje sovražnega govora na propagandnih plakatih iz 1. in 2. svetovne vojne ter časopisnih izsekih. Učenci bodo analizirali zgodovinske primere in jih povezali z današnjim časom – sovražnim govorom na družbenih omrežjih, medijsko manipulacijo in njenimi posledicami. Skozi razpravo bodo raziskovali možnosti preprečevanja sovražnega govora in kot zaključek oblikovali pozitivno kampanjo. Cilj učne ure je razvijanje kritičnega mišljenja, prepoznavanje sovražnega govora in manipulacije ter zavedanje moči besed v oblikovanju družbenih odnosov.

Aktivno državljanstvo

Trajanje: 60 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
 2. in 3. triado OŠ

SPOZNAVANJE DRŽAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Učna ura z vprašanji in odgovori

V obliki zabavnega tekmovalnega kviza spoznavamo državo Republiko Slovenijo, njeno ozemlje in pokrajine ter sosednje države. Spoznamo organiziranost slovenske države. Pogovorimo se o državnih simbolih – himni, zastavi in grbu. Naučimo se, katere narodne manjšine živijo v Sloveniji ter kje živijo Slovenci v zamejstvu in po svetu. Na koncu se posvetimo tudi vprašanju, kako je Slovenija povezana z Evropsko unijo.

»Učna ura učencem omogoča lastno raziskovanje in jim daje podroben vpogled v pomembnejše dogodke 20. stoletja. Super!«

Učiteljica, 9. razred

ČASOVNICA

Razporejanje raznovrstnih zgodovinskih virov

Trajanje: 60 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
 3. triado OŠ in SŠ

Učna ura, pri kateri učenci ali dijaki z zgodovinskimi viri sami sestavijo časovni trak zgodovine 20. stoletja. Dopolnijo ga s ključnimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi dogodki, fotografijami, predmeti in z izumi. Učenci ali dijaki ponovijo snov, pridobijo vizualen pregled posameznega obdobja in se bolje časovno orientirajo. Delavnico priporočamo vsem skupinam, ki si bodo ogledale stalno razstavo.

DEŠIFRIRANJE SPOROČIL

Tematski pogovor in dešifriranje besedil

Delavnica je sestavljena iz dveh delov. V prvem delu ob ogledu Enigme na stalni razstavi spoznamo nemški šifrirni stroj in njegove kriptografske značilnosti, po katerih slovi. V drugem delu učenci ali dijaki sami dešifrirajo dve šifrirani besedili.

Trajanje: 60 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za:

3. triado OŠ in SŠ

Foto: Tomaž Skale

KAJ MI POVEDO ZGODOVINSKI VIRI?

Rokovanje in iskanje informacij iz različnih zgodovinskih virov

Pri učni uri bodo učenci in dijaki z branjem fotografij razvijali vizualno pismenost, z branjem grafov in izsekov člankov pa spretnost analize, sinteze, kritične presoje vrednosti in uporabnosti informacij, ki jih lahko razberejo iz zgodovinskega vira. Vsebina učne ure zajema razglasitev slovenske samostojnosti in prve dni vojne za Slovenijo, torej obdobje med 26. in 28. junijem 1991.

Trajanje: 60 minut

Cena: 3 EUR/osebo

Primerno za:

3. triado OŠ in SŠ

AKTIVNO DRŽAVLJAŃSTVO

JAZ IN MI

Tematski pogovor o človekovih pravicah

Učna ura, ki vključuje javno razpravo. Na začetku se ukvarjamo s temami, kot so človekove pravice in dileme o človekovih pravicah. Pravice, ki so zapisane v ustavi in deklaraciji o človekovih pravicah, so ključni stebri vsake demokratične družbe. Vendar nobena pravica ni absolutna. Kaj se zgodi, ko pridejo temeljne pravice v medsebojni konflikt? Med pogovorom se mladi poučijo o temeljnih človekovih pravicah in o njih razpravljajo ob zgodbah in virih iz slovenske zgodovine 20. stoletja. Spoznanja navežejo na zgodbe, ki jih lahko vsakodnevno spremljajo in opazujejo v svoji ožji in širši okolici. Z učno uro želimo mlade spodbuditi k samostojnemu razmišljanju in oblikovanju mnenja o temah, kot so človekove pravice, rasizem, antisemitizem in strpnost.

Trajanje: 60 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
3. triado OŠ in SŠ

*»Pomembne teme,
 podane na zelo
 primeren način.«*

Učiteljica, 9. razred

» Zanimivo, ustvarjalno, odlično za ponavljanje in utrjevanje. Upodobitev členov je super miselni izziv.«

Učiteljica, osnovna šola

Foto: Nace Bizilj

AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO

SEM DRŽAVLJAN REPUBLIKE SLOVENIJE

Iskanje informacij iz raznovrstnih zgodovinskih virov, delo v skupini, poročanje

Trajanje: 60 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
3. triado OŠ in SŠ

Kaj sploh pomeni, da si državljan Republike Slovenije? Kje je določeno, kdo je državljan in kakšne so njegove pravice in dolžnosti? Kaj pomeni, da živimo v demokratični državi? Katera država pa je nedemokratična? Pri učni uri bomo na podlagi raznovrstnih virov skupaj odkrivali odgovore na vprašanja o državi, demokraciji in državljanstvu v Republiki Sloveniji.

DOLOČANJE MEJA V 20. STOLETJU

Iskanje informacij iz raznovrstnih zgodovinskih virov, delo v skupini, poročanje

Trajanje: 90 minut
Cena: 3 EUR/osebo
Primerno za:
SŠ in maturanti

Pri učni uri obravnavamo nastanek veljavne slovenske meje, ki se je spreminjala in postopno oblikovala skozi 20. stoletje. Ob pisnih in slikovnih virih osvetlimo glavne dogodke, ki so vplivali na nastanek meja in položaj prebivalstva na spornih mejnih območjih. Pogovorimo se tudi o položaju slovenskega naroda zunaj meja Slovenije ter o položaju narodnih manjšin pri nas. Delo poteka v skupinah s pomočjo raznovrstnih zgodovinskih virov. Poudarek je na sodelovalnem učenju.

SLOVENSKA ZGODOVINA 20. STOLETJA ZA MATURANTE

INTENZIVNO ISKANJE INFORMACIJ
IZ ZGODOVINSKIH VIROV, DELO V SKUPINI,
POROČANJE, REŠEVANJE DELOVNEGA ZVEZKA

Čas trajanja:

60 minut za posamezno zgodovinsko obdobje

Cena:

3,00 EUR/dijaka za eno učno uro

11,00 EUR/dijaka za paket vseh 5 učnih ur

V Muzeju novejše in sodobne zgodovine Slovenije izvajamo program Slovenska zgodovina 20. stoletja za maturante.

Program je oblikovan v skladu s predmetnim izpitnim katalogom za zgodovino.

Za vsako zgodovinsko obdobje 20. stoletja je pripravljena samostojna učna ura z delovnim zvezkom, zato predlagamo celodnevni obisk muzeja (5 ur) ali večkratni obisk.

Obravnavana obdobja so:

- **prva svetovna vojna,**
- **medvojno obdobje,**
- **druga svetovna vojna,**
- **prvo desetletje po koncu druge svetovne vojne,**
- **demokratizacija in osamosvojitve Slovenije.**

Učne ure vključujejo intenziven pregled slovenske zgodovine 20. stoletja, razlago zgodovinskih (evropskih in svetovnih) dogodkov ter uporabo zgodovinskih virov. Dijaki se spoznajo z branjem in uporabo zemljevidov, analiziranjem primarnih in sekundarnih virov (pisnih virov, grafov, slikovnega gradiva, ustnih pričevanj in predmetov) ter uporabo pravilne strokovne terminologije.

»Program predstavlja zelo dobro poglobitev v snov, učenci so zelo sodelovali.«

Profesorica

GOSTUJEMO NA VAŠI ŠOLI

Oblikovali smo pet **tematskih potujočih razstav**, s katerimi gostujemo na slovenskih osnovnih in srednjih šolah. Posebnost potujočih razstav je, da pri njihovi postavitvi aktivno sodelujejo učenci ali dijaki. Ob gostovanju razstave organiziramo vodeni ogled s kustosinjo ali kustosom in tematsko učno uro oziroma priprave, na katerih učence ali dijake opolnomočimo, da lahko tudi samostojno vodijo po razstavi.

Postavljanje razstave in uvajanje traja en šolski dan, pri Ani Frank dva dni. Razstava lahko na šoli ostane tudi dalj časa.

Gostovanje in izvedba izobraževanja sta brezplačni, šola krije le stroške prevoza.

Če želite, da razstava gostuje na vaši šoli, pišite na prijava@muzej-nz.si, ali nas pokličite na **01 300 96 21**.

Razstave, ki lahko v šolskem letu 2026/2027 gostujejo na vaši šoli, so:

KAKO JE SLOVENIJA POSTALA SAMOSTOJNA DRŽAVA?

Gostujoča razstava prikazuje razvoj Republike Slovenije od ene izmed jugoslovanskih socialističnih republik do ene izmed držav članic Evropske unije. Učenci spoznajo teme, kot so stanje Jugoslavije od smrti Tita do njenega razpada, plebiscit leta 1990, razglasitev samostojne in neodvisne Republike Slovenije, desetdnevna vojna ter nekatere pomembne dogodke in spremembe v življenju ljudi v zadnjih desetletjih.

V sklopu gostovanja na vaši šoli razstavo postavimo in učencem predstavimo vsebine. Izvedemo tudi delavnico zbiranja ustnih virov (2–3 ure), s pomočjo katerih lahko učenci doma povprašajo po spominih svojih bližnjih.

SLOVENCİ V NEMŠKIH KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČIH – PREDMETI IZ TABORIŠČ

Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije hrani 1077 predmetov, fotografij, del in dokumentov iz nemških in italijanskih zaporov in taborišč. Predmeti so v zbirki razvrščeni v tri sklope: predmeti, odvzeti taboriščnikom ob prihodu, predmeti, ki so jih taboriščniki izdelali ali uporabljali v taborišču, in predmeti, ki jih je imelo taboriščno osebje.

V okviru potujoče razstave nekaj izbranih predmetov prinesemo tudi na vašo šolo. Razstava predstavlja teme, kot so ustanavljanje taborišč, matična in zunanja taborišča, število Slovencev v koncentracijskih taboriščih, sprejem in registracija, žrtve, osvoboditev, vračanje in repatriacijske baze. V sklopu gostovanja organiziramo **delavnico (4–5 ur)**, na kateri učence ali dijake seznanimo s tematiko, da lahko nato samostojno vodijo po razstavi.

»Voditelji so se izvrstno odrezali, odgovarjali na mnoga dodatna vprašanja (vodenju je prisluhnilo 269 učencev od 6. do 9. razreda) in se seveda ogromno naučili - ne samo dejstev, ampak tudi spretnosti, ki jih vodič potrebuje. Hvala za vaš trud!«

Učiteljica, osnovna šola

ŽIVLJENJE V NEMŠKIH KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČIH

Razstava prikazuje taboriščni vsakdan, od prihoda deportirancev v nemško koncentracijsko taborišče do osvoboditve in odhoda domov. Na osmih panojih je poleg življenja posebna pozornost posvečena tudi ustvarjanju v taboriščih, ki je vključevalo predvsem izdelovanje različnih preprostih drobnih predmetov za vsakdanjo rabo. Taboriščniki so jih izdelali iz materialov, ki so jim bili na voljo v taborišču. Hkrati so kot vodilni motiv izpostavljeni tudi redke risbe, ki so jih še med vojno skrivoma narisali zaprti slovenski likovni ustvarjalci. Med zaporniki je bilo namreč veliko likovnih umetnikov. Večji opus del je nastal po osvoboditvi taborišč in pričakanju odhoda domov.

V sklopu gostovanja organiziramo delavnico **(4–5 ur)**, na kateri učence ali dijake seznanimo s tematiko, da lahko nato samostojno vodijo po razstavi.

FOTOGRAFIJE IZ AUSCHWITZA

Auschwitz je za veliko taboriščnikov predstavljal kraj smrti. V koncentracijsko taborišče Auschwitz je bilo z območja Slovenije po do sedaj zbranih podatkih poslanih okoli 3.000 oseb. Obrazi nekaterih taboriščnikov so se ohranili, saj so jih ob prihodu v taborišče fotografirali. Ob ukinitvi taborišča je bilo ukazano uničenje vseh fotografij, vendar je fotografu in taboriščniku Wilhelmu Brasseju uspelo skriti zajeten del, več kot 30.000 fotografij. Danes jih hrani arhiv Državnega muzeja Auschwitz-Birkenau. Med njimi so na več kot 800 fotografijah upodobljeni Slovenci in Slovenke. 769 kopij njihovih portretov hrani Muzej novejšje zgodovine Celje. Zbirka je bila osnova za oblikovanje potujoče medinstitucionalne razstave, ki preko fotografij pripoveduje zgodbe družin Šarh, Poljanšek, Žmauc, Hlačun, Prisljan in Čeplak.

V sklopu gostovanja izvedemo vodstvo s kustosinjo **(1–2 uri)**, na katerem se učenci ali dijaki spoznajo s tematiko.

ANA FRANK – ZGODBA ZA SEDANJOST

Po knjižni predlogi Dnevnik Ane Frank je nastal mednarodni projekt s potujočo razstavo Ana Frank – zgodba za sedanjost. Učenci in dijaki se na vodenje pripravijo na dvodnevem izobraževanju, ki ga izvede predstavnik Muzeja novejše in sodobne zgodovine Slovenije. Projekt se ne navezuje zgolj na Anino zgodbo, temveč tudi na še danes aktualne teme, kot so diskriminacija in človekove pravice.

Potujoča razstava vsebuje tudi besedilo v brajici in maketo skrivališča ter je delno prilagojena tudi za slepe in slabovidne.

Postavljanje razstave in uvajanje traja dva dni. Več informacij o projektu: www.anafunkslo.eu. Če želite, da razstava gostuje na vaši šoli, pišite na monika.mocnik@muzej-nz.si ali pokličite na **01 300 96 34**.

»Najlepša hvala ponovno za odlično predavanje. Učenci so poslušali kot vkopani.«

Učiteljica iz OŠ Boštanj

DAN SPOMINA NA ŽRTVE HOLOKAVSTA v Muzeju novejše in sodobne zgodovine Slovenije

Vabimo vas, da se ponovno udeležite dogodkov, ki bodo potekali ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta.

Dolžnost zdajšnjih generacij in zgodovinarstva je, da več kot 80 let po koncu tragičnih in nasilnih dogodkov druge svetovne vojne preprečimo izgubo spomina na eno najtemnejših plati zgodovine minulega stoletja.

V muzeju zato organiziramo pričevanja in učne ure namenjene osnovnošolcem in dijakom:

26. januarja 2027 ob 10.00 Koncentracijsko taborišče Ljubelj – edino nacistično koncentracijsko taborišča na območju današnje Slovenije

26. januarja 2027 ob 11.30

Ženske v koncentracijskih taboriščih

27. januarja 2027 ob 10.00 Zgodba Sonje Vrščaj, koncentracijsko taborišče Auschwitz

27. januarja 2027 ob 12.00 Janez Žmavc – ukradeni otrok

delavnici 27. januarja bosta potekali v živo in prek zoom povezave.

Vsi dogodki trajajo **60 minut in so brezplačni**. Izvedeni bodo na daljavo preko Zooma, saj želimo omogočiti, da se dogodkov lahko udeležijo tudi šole iz oddaljenih krajev.

Prosimo vas za predhodne najave na:

prijava@muzej-nz.si

DEPOJI DRŽAVNIH MUZEJEV V PIVKI

Depoji državnih muzejev v Pivki so depoji treh nacionalnih muzejev, ki so svoje prostore dobili v nekdanji vojašnici JLA. Objekt združuje zaprte in ogledne depoje, kjer hranimo veliko edinstvenih predmetov. Na ogled je obsežna zbirka zanimivih predmetov s področja zgodovinske, tehnične, arheološke in umetnostnozgodovinske dediščine slovenskega naroda.

Za več informacij pišite na irena.ursic@muzej-nz.si.

RAZSTAVE NA GRADU RAJHENBURG

Muzej gostuje na gradu Rajhenburg s tremi razstavami: Slovenski izgnanci 1941-1945, Trapisti v Rajhenburgu, Kazenske ustanove na gradu Rajhenburg 1948-1966.

Za več informacij ali najavo ogleda pišite na info@gradrajhenburg.si ali pokličite na telefon **07 620 42 16**.

Muzej na spletu

Na spletni strani Muzeja novejšje in sodobne zgodovine Slovenije pod zavihkom **Izobraževanje/ Interaktivne vsebine** najdete raznovrstna pedagoška gradiva. Vsebine so oblikovane tako, da se lahko uporabljajo kot didaktični pripomoček pri spoznavanju in raziskovanju določenega zgodovinskega obdobja ali pa kot način za ponovitev učne snovi.

ZGODOVINSKE SOBE POBEGA

Zgodovinske sobe pobega preko pustolovščin vabijo k odkrivanju izbranih poglavij iz slovenske zgodovine 20. stoletja. Učenci in dijaki morajo najti skrite namige, razvozlati uganke in dešifrirati sporočila ter se uspešno rešiti iz časovne kapsule. Na 30-minutni zgodovinski preizkušnji spoznajo muzejske predmete in raznovrstne zgodovinske vire.

INTERAKTIVNE ILUSTRACIJE

Ilustracije učencem in dijakom omogočajo, da se preko raziskovanja podobe življenja v strelskem jarku spoznavajo z dogajanjem na soškem bojišču v času 1. svetovne vojne, življenjem v nemških koncentracijskih taboriščih med 2. svetovno vojno ter vsakdanjim življenjem in bivalno kulturo v 50., 60. in 70. letih 20. stoletja.

ZANIMIVOSTI OD A DO Ž

Gre za kratke, po abecedi razvrščene predstavitve pojmov, predmetov in dogodkov, vezanih na določeno obdobje. Trenutno so predstavljene teme iz časa 1. in 2. svetovne vojne ter osamosvojitve Slovenije.

UČNA GRADIVA

Različna učna gradiva, vezana na slovensko zgodovino od leta 1914 do danes, so namenjena dopolnitvi učne snovi. Predstavljene so teme, kot so Slovenci v koncentracijskem taborišču Mauthausen, določitev slovenske zahodne meje v 20. stoletju in volitve leta 1990. Nekatera učna gradiva dopolnjujejo povezave do pričevanj, video vsebin in raznovrstnih nalog za ponovitev snovi v razredu ali doma.

ČASOVNICE

Vizualne in interaktivne časovnice predstavljajo najpomembnejše dogodke, osebnosti in zanimivosti, ki so se zgodile v določenem zgodovinskem obdobju. Oblikovali smo jih z mislijo na učence 3. triade in dijake v namenom spodbujanja krepitve vizualne predstave sočasnosti in zaporedja določenih dogodkov.

ŽEPNA ZGODOVINA

Na kratek in preprost način so predstavljene izbrane teme iz slovenske zgodovine 20. stoletja. Razlogo podkrepijo slike predmetov in zgodovinskih virov iz muzejskih zbirk.

NALOGE ZA PONOVIŠEV

Gre za serijo petih sklopov nalog, ki obravnavajo naslednja zgodovinska obdobja: 1. svetovno vojno, medvojno obdobje, 2. svetovno vojno, povojno desetletje ter demokratizacijo in osamosvojitve. Učenci iščejo informacije iz zgodovinskih virov: analizirajo pisne vire, grafe, slikovno gradivo, poslušajo pričevanja ter spoznajo muzejske predmete. Na koncu vsakega sklopa nalog so rešitve (PDF), da lahko učenci preverijo pravilnost svojih odgovorov.

KAHOOT KVIZI

Preprosti in zabavni kvizi obsegajo približno deset vprašanj. Vprašanja so vezana na aktualne učne načrte za zgodovino v osnovnih in srednjih šolah.

»Spletne vsebine so odlične za ponovitev učne snovi.«

Učitelj, zgodovina na predmetni stopnji

UČITELJSKA MREŽA PROSTOR IZMENJAVE

Pridružite se BREZPLAČNI učiteljski mreži in prejmite:

- redne e-novice,
- 10 % popust na publikacije, ki jih je izdal MNSZS,
- brezplačne zasebne ogledne stalne in občasne razstave,
- priložnost, da se aktivno vključite v razvoj pedagoških programov in raziskav.

E-novice obsegajo najnoveše muzejske novice s področja pedagoškega dela v MNSZS in aktivnosti za delo v učilnicah, ki jih lahko uporabite pri delu z učenci ali dijaki.

Za prijavo na e-novice pošljite sporočilo na prijava@muzej-nz.si. Prosimo, dopišite svoje ime in priimek in organizacijo ter navedite, kateri razred poučujete.

Od prejemanja e-novic se lahko kadarkoli odjavite s sporočilom na prijava@muzej-nz.si.

»Komunikacija z zaposlenimi je vedno prijazna in profesionalna. V muzeju so vedno pripravljeni na naše želje in so zelo prilagodljivi. Najlepša hvala!

Profesorica, srednja šola in gimnazija

Tehnični podatki:
 plastificirana zgbanka,
 30 cm, 8 strani,
 datum izida: december 2018
 ISBN 978-961-6665-54-4
 Cena: 1,5 EUR.

Preglednica PLONK LISTEK

slovenska zgodovina 20. stoletja je namenjena osnovnošolcem in srednješolcem za utrjevanje in hitro iskanje ključnih informacij pri učenju zgodovine. Na enem mestu je predstavljen pregled slovenske zgodovine 20. stoletja.

Vsebuje teme:

- prva svetovna vojna,
- čas med obema vojnama,
- druga svetovna vojna,
- druga Jugoslavija,
- od sredine 50. do konca 60. let,
- 70. leta,
- demokratizacija in osamosvojitve.

Delovni zvezki

Delovni zvezki so namenjeni učencem in dijakom kot pomoč pri ponavljanju in utrjevanju snovi.

Tehnični podatki:

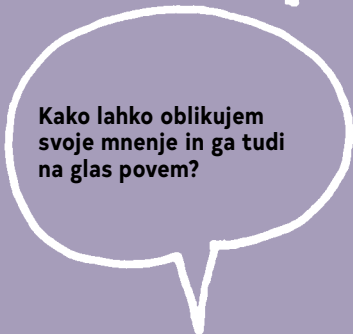
Delovni zvezek
 7 strani
 Datum izida: 2024
 Cena: 0,30 EUR

Za lažje učenje zgodovine

Napovedujemo

**Kaj pomeni,
da sem del skupnosti?**

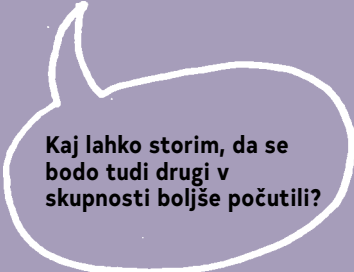

**Kako lahko oblikujem
svoje mnenje in ga tudi
na glas povem?**

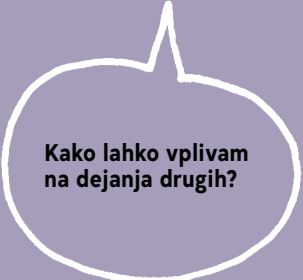

**Kakšne so moje
pravice in dolžnosti?**

Oktobra 2026 napovedujemo izid stripa za najmlajše, ki bo otroke 1. triade osnovne šole na igriv in dostopen način spodbudil k razmišljanju o njihovi vlogi v skupnosti in svetu. Skozi zgodbo bo raziskoval, kaj pomeni biti aktiven član družbe, ter otroke usmerjal v razvijanje kritičnega razmišljanja. Strip bo mlade bralce spodbujal k razmisleku o tem, kako njihova dejanja vplivajo na druge, ter jih opogumil k sodelovanju, solidarnosti in odgovornemu ravnanju v vsakdanjem življenju.

**Kaj lahko storim, da se
bodo tudi drugi v
skupnosti boljše počutili?**

**Kako lahko vplivam
na dejanja drugih?**

**Kako moja dejanja
vplivajo na druge?**